

TOELICHTING

De minnelijke schikking in strafzaken: een *status quaestionis*

Ann Bailleux, jurist studiedienst Orde van Vlaamse Balies

September 2018

Het navolgend overzicht heeft betrekking op de minnelijke schikking in strafzaken (ook wel het “*verval van de strafvordering door betaling van een geldsom*” genoemd). Sinds de verruiming die plaatsvond in 2011,¹ onderging deze vorm van alternatieve afhandeling de laatste jaren op korte termijn heel wat wijzigingen, zowel gestuurd door wetgeving als rechtspraak. Een en ander maakt het voor de advocaten en de rechtszoekenden tot een uitdaging om door de bomen het bos te blijven zien. Deze bijdrage biedt daarom een overzicht van de actuele regeling. De tekst is opgebouwd rond diverse topics. Daarbij wordt steeds in eerste instantie een overzicht gegeven van de wetten en rechtspraak die sedert de wetten van 2011 tot wijzigingen leidden. Vervolgens volgt een korte toelichting bij de huidige principes. De bijdrage eindigt met een concordantietabel van artikel 216*bis* Sv.

¹ Wet van 14 april 2011 houdende diverse bepalingen, BS 6 mei 2011; Wet van 11 juli 2011 tot wijziging van de artikelen 216*bis* en 216*ter* van het Wetboek van strafvordering en van artikel 7 van de wet van 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek, BS 1 augustus 2011. Zie over die verruiming uitgebreid, o.m.: R. VERSTRAETEN en A. BAILLEUX, “De verruimde minnelijke schikking: een wenselijk maar delicaat product”, *NC* 2012, afl. 6, 422-461; J. MEESE en P. TERSAGO, “Verruimde minnelijke schikking in strafzaken. Buitengerechtigde afhandeling van strafzaken doorbreekt haar ketens”, *NjW* 2012, afl. 262, 314-321; H. VAN BAVEL, “De minnelijke schikking in strafzaken drie jaar na de “verruiming””, *T.Strafr.* 2014, afl. 5, 279-292.

I. Materieel toepassingsgebied.....	3
1. <i>Overzicht</i>	3
2. <i>Toelichting</i>	3
II. Procedureel toepassingsgebied	4
1. <i>Overzicht</i>	4
2. <i>Toelichting</i>	4
III. Procedureverloop	5
1. <i>Overzicht</i>	5
2. <i>Toelichting</i>	5
2.1. Gemeenschappelijke bepalingen van toepassing ongeacht ingesteld karakter van de strafvordering	6
2.2. Bepalingen eigen aan de toepassing binnen het kader van een ingestelde strafvordering	7
2.2.1 Evolutie van de rechterlijke controle.....	7
2.2.2 Huidige regeling van de rechterlijke controle	8
IV. Procedurerechten.....	9
1. <i>Overzicht</i>	9
2. <i>Toelichting</i>	9
V. Vertrouwelijkheid	10
1. <i>Overzicht</i>	10
2. <i>Toelichting</i>	11
2.1. Vertrouwelijkheid op het vlak van informatie.....	11
2.2. Vertrouwelijkheid op het vlak van rechterlijke bevoegdheid.....	12
VI. Gevolgen van de (niet-)geslaagde minnelijke schikking	13
1. <i>Overzicht</i>	13
2. <i>Toelichting</i>	13
VII. Concordantietabel - minnelijke schikking (artikel 216<i>bis</i> Sv.).....	15

1. TOEPASSELIJKE BEPALINGEN. — De wettelijke bepalingen omtrent de minnelijke schikking zijn terug te vinden in artikel 216*bis* Sv. Dit artikel dient te worden samengelezen met de gemeenschappelijke omzendbrief nr. 08/2018,² die ertoe strekt om de oude omzendbrieven 1/2011 en 6/2012 inzake de minnelijke schikking tijdens respectievelijk het opsporingsonderzoek en de andere fasen van de strafprocedure te integreren in één omzendbrief.

2. RELEVANTE INGREPEN. — Sinds de verruiming van de minnelijke schikking in 2011 is in hoofdzaak melding te maken van volgende evoluties, zowel op vlak van wetgeving als op vlak van rechtspraak.

1. Voor wat *wetgeving* betreft:

- Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, *BS* 19 februari 2016;
- Wet van 18 maart 2018 houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht, *BS* 2 mei 2018.

2. Voor wat *rechtspraak* betreft:

- GwH 14 februari 2013, nr. 6/2013;
- GwH 28 februari 2013, nr. 20/2013;
- GwH 2 juni 2016, nr. 83/2016.

I. Materieel toepassingsgebied

1. Overzicht

- GwH 28 februari 2013, nr. 20/2013;
- Wet 18 maart 2018: paragraaf 1, eerste lid: de woorden “*indien hij meent dat een feit niet van aard schijnt te zijn*” worden vervangen door de woorden “*voor zover het feit niet van die aard schijnt te zijn*”.

2. Toelichting

3. DUBBELE VOORWAARDE. — Het materieel toepassingsgebied bleef ongewijzigd na de verruiming van de minnelijke schikking in 2011. Een minnelijke schikking is aldus mogelijk onder een dubbele voorwaarde. Vooreerst mag het feit niet van die aard schijnen te zijn dat het moet worden gestraft met een hoofdstraf van meer dan twee jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf, desgevallend met inbegrip van de verbeurdverklaring.³ De beoordeling gebeurt *in concreto*, en dus in voorkomend geval rekening houdend met verzachtende omstandigheden en/of de overschrijding van de redelijke termijn. Bijgevolg komen ook de misdaden met een opsluiting van vijftien tot

² Gemeenschappelijke omzendbrief nr. 08/2018 van de minister van Justitie en van het College van procureurs-generaal betreffende de richtlijnen tot harmonisatie van de toepassing van artikel 216*bis* van het wetboek van strafvordering inzake het verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom (de minnelijke schikking), 24 mei 2018 (verder: Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018).

³ Sinds 2011 stelde artikel 216*bis*, §1 Sv.: “*De procureur des Konings kan, indien hij meent dat een feit niet van aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan twee jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf, desgevallend met inbegrip van de verbeurdverklaring, en dat het geen zware aantasting inhoudt van de lichamelijke integriteit, de dader verzoeken een bepaalde geldsom te storten aan de Federale Overheidsdienst Financiën.*” (onderlijning toegevoegd). Als gevolg van de parallelle aanpassing aan de strafbemiddeling (artikel 216*ter* Sv.) en de wens om het procedureel toepassingsgebied van beide vormen van alternatieve afhandeling op elkaar af te stemmen, alsook teneinde preciezer aan te geven wat er wordt bedoeld, wijzigde de Wet van 18 maart 2018 lichtjes de formulering van de tekst. Bijgevolg geldt niet langer dat ‘de procureur des Konings’ van mening moet zijn dat het feit niet met een bepaalde straf moet worden gestraft. Zie: MvT bij het Wetsontwerp houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht, *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-2753/001, 32-33; Bijlage I bij de Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 5.

twintig jaar in aanmerking. In de tweede plaats mag het feit geen zware aantasting opleveren van de lichamelijke integriteit.⁴

4. AANVULLING VANUIT OMZENDBRIEF. — De omzendbrief 08/2018 bevat in bijlage III een indicatieve lijst van misdrijven die al dan niet in aanmerking komen voor een minnelijke schikking. Het voorkomen van een concreet misdrijf op deze lijst creëert geen recht op een minnelijke schikking, al blijkt het wel de bedoeling van de omzendbrief te zijn om waar mogelijk systematisch een beroep op de minnelijke schikking te overwegen.⁵ Dat geldt zeker en eens te meer wanneer de parketmagistraat een louter financiële sanctie aangewezen acht. Omgekeerd betekent het niet-voorkomen van het gepleegde misdrijf op de lijst evenmin dat een toepassing is uitgesloten. Wanneer zich uitzonderlijke situaties hebben voorgedaan en er redenen ter verantwoording bestaan, kan een minnelijke schikking namelijk wel degelijk gepast zijn.⁶

II. Procedureel toepassingsgebied

1. Overzicht

- Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, *BS* 19 februari 2016 (zgn. “potpourri II-wet”): in artikel 216*bis*, § 2, eerste lid Sv. worden de woorden “voor zover er nog geen vonnis of arrest is uitgesproken dat kracht van gewijsde heeft verkregen” vervangen door de woorden “voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is geweest in strafzaken”;
- Wet 18 maart 2018: in paragraaf 2 wordt het eerste lid vervangen als volgt: “*Het recht, in paragraaf 1 aan de procureur des Konings toegekend, kan ook worden uitgeoefend wanneer de onderzoeksrechter reeds met een onderzoek is gelast of wanneer de zaak reeds bij de rechtbank of het hof aanhangig is gemaakt, voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is geweest in strafzaken.*”.

2. Toelichting

5. EVOLUTIE. — De verruiming die in 2011 plaatsvond, maakte de minnelijke schikking mogelijk zolang er geen vonnis of arrest kracht van gewijsde had verkregen.⁷ De verdachte en het openbaar ministerie konden aldus een minnelijke schikking afsluiten tijdens de volledige onderzoeksfase alsook nadat een vonnisrechter uitspraak had gedaan, in graad van beroep en zelfs tijdens de procedure voor het Hof van Cassatie. De potpourri II-wet maakte een einde aan dit ruime procedurele toepassingsgebied.⁸ Een minnelijke schikking kon enkel nog worden afgesloten voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest was geweest in strafzaken.

6. HUIDIGE REGELING. — De Wet van 18 maart 2018 wijzigde niets aan het procedureel toepassingsgebied van de minnelijke schikking,⁹ die aldus mogelijk blijft zolang er nog geen einduitspraak in eerste aanleg voorligt. Zij is aldus niet mogelijk in graad van beroep, behoudens

⁴ Dat begrip is volgens het Grondwettelijk Hof voldoende nauwkeurig en duidelijk: GwH 28 februari 2013, nr. 20/2013.

⁵ Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 9.

⁶ In dat geval dient de parketmagistraat wel een gemotiveerd verslag op te maken dat hij richt aan de procureur-generaal. Zie: Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 11-12.

⁷ Artikel 84 Wet van 14 april 2011 houdende diverse bepalingen, *BS* 6 mei 2011.

⁸ Artikel 98 Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, *BS* 19 februari 2016.

⁹ Wel schrapte zij de zin “*Het initiatief kan ook uitgaan van de procureur des Konings*”, die inderdaad weinig toegevoegde waarde had.

enkele uitzonderingen waar het hof van beroep in eerste en laatste aanleg oordeelt (bijvoorbeeld ingeval van voorrecht van rechtsmacht).¹⁰

III. Procedureverloop

1. Overzicht

- GwH 14 februari 2013, nr. 6/2013.
- Wet 18 maart 2018:
 - o in paragraaf 1 wordt het vijfde lid, dat het zesde lid wordt, aangevuld met de volgende zin: “*Ook andere gerechtskosten kunnen worden toegevoegd aan de in het eerste lid bedoelde geldsom. Indien nodig zullen die kosten in de tekst van de minnelijke schikking apart worden vermeld.*”;
 - o in paragraaf 1, zesde lid, dat het zevende lid wordt, worden de woorden “*waarop verbeurdverklaring staat of kan staan*” vervangen door de woorden “*dat aanleiding geeft of kan geven tot verbeurdverklaring*”;
 - o in paragraaf 2, wordt het vierde lid aangevuld met de volgende zin: “*In het geval voorzien in paragraaf 6, tweede lid, stelt de procureur des Konings eveneens de fiscale of sociale administratie in kennis van de feiten omschreven in tijd en ruimte, die de fiscale of sociale misdrijven betreffen, waarop de betaling van de geldsom betrekking zal hebben.*”;
 - o in paragraaf 2, derde lid, worden de woorden “*Hetzij op vraag van de verdachte, hetzij ambtshalve stelt de procureur des Konings*” vervangen door de woorden “*De procureur des Konings stelt*”;
 - o in paragraaf 2, achtste lid, dat het elfde lid wordt, worden de woorden “*, nadat deze door de bevoegde rechter werd bekrachtigd,*” ingevoegd tussen de woorden “*minnelijke schikking*” en de woorden “*heeft aanvaard*”;
 - o in paragraaf 4 wordt het woord “*burgerlijke*” ingevoegd tussen de woorden “*de bevoegde*” en het woord “*rechtbank*”.

2. Toelichting

7. ONDERSCHIED INGESTELDE EN NIET-INGESTELDE STRAFVORDERING. — De wet maakt nog steeds een onderscheid al naargelang de minnelijke schikking wordt afgesloten binnen de contouren van een niet-ingestelde dan wel ingestelde strafvordering. De omzendbrief volgt dat onderscheid en benoemt de eerste variant als het ‘verval van de strafvordering door betaling van een geldsom’ (VSBG), terwijl de tweede variant de benaming ‘verruimd verval van de strafvordering door betaling van een geldsom’ (VVSBG) meekrijgt.¹¹

Het onderscheid is ook terug te vinden in de redactie van artikel 216*bis* Sv. De tweede paragraaf lijkt daarbij specifiek van toepassing op de minnelijke schikking die wordt afgesloten nadat een rechter was gevat, de andere paragrafen hebben dan weer een algemene strekking en gelden ook tijdens het opsporingsonderzoek. Niettemin lijkt te moeten worden verdedigd dat sommige onderdelen die de wetgever enkel onder de tweede paragraaf over de ingestelde strafvordering thuisbrengt, ook van toepassing zijn binnen het opsporingsonderzoek. Dat is met name het geval

¹⁰ Naar aanleiding van de laatste wijziging in 2018 pleitten sommigen ervoor om de minnelijke schikking procedureel opnieuw mogelijk maken in de beroepsfase, wat onder meer werd verantwoord vanuit het invoeren van een meer inhoudelijke rechterlijke controle (zie bijvoorbeeld de visie van het College van procureurs-generaal: Hoorzitting van 9 januari 2018, Verslag van de eerste lezing namens de commissie voor de justitie uitgebracht door de heer BROTCORNE, *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-2753/005, 53 alsook van Avocats.be: *idem*, blz. 87), doch de uiteindelijke wettekst gaat daar niet op in.

¹¹ Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 5.

voor de vertrouwelijkheid, die relevant is ongeacht het ingesteld karakter van de strafvordering (*infra*, 17 e.v.).¹²

2.1. Gemeenschappelijke bepalingen van toepassing ongeacht ingesteld karakter van de strafvordering

8. STRAFVORDERING. — Het initiatief voor de toepassing van een minnelijke schikking kan zowel uitgaan van het openbaar ministerie als van de verdachte.¹³ Het openbaar ministerie zal daartoe eerst nagaan of de minnelijke schikking materieel en procedureel gezien mogelijk is. Van zodra de procureur des Konings meent dat de toepassing van de minnelijke schikking aangewezen is in een concrete strafzaak, genieten de verdachte, het slachtoffer en hun advocaten een recht op inzage in het strafdossier (*infra*, 15). De wet vereist van de procureur des Konings een precieze omschrijving van de feiten in de tijd en ruimte.¹⁴

Ongeacht het ingesteld karakter van de strafvordering geldt dat de procureur des Konings in het uiteindelijk uitgewerkte voorstel de hoogte van de geldsom bepaalt, alsook in voorkomend geval het te betalen bedrag ter voldoening van kosten van analyse of deskundigenonderzoek, de gerechtskosten en de goederen en/of vermogensvoordelen die de verdachte moet afgeven of afstaan. Hij geeft ook aan binnen welke termijn de verdachte aan deze overeengekomen verplichtingen moet voldoen. Het verval van de strafvordering vindt plaats bij uitvoering binnen de voorziene termijn.

9. BURGERLIJKE VORDERING. — Het openbaar ministerie mag een minnelijke schikking maar voorstellen wanneer de verdachte het slachtoffer volledig heeft vergoed dan wel wanneer hij minstens het niet-betwiste deel van de schade heeft vergoed en in een geschrift zijn burgerlijke aansprakelijkheid voor het betreffende feit heeft erkend.¹⁵ In de mate dat de verdachte het niet-betwiste deel van de schade heeft vergoed, is het aldus niet zo dat het slachtoffer de toepassing van een minnelijke schikking kan blokkeren of tegenhouden. Het resterende gedeelte van de schade kan het slachtoffer via de burgerlijke rechter recupereren. De betaling van de geldsom geldt als onweerlegbaar vermoeden van fout.

De wetgever kende een bijzondere positie toe aan de fiscale en sociale administratie. Met name voorziet artikel 216*bis*, §6 Sv. dat de minnelijke schikking voor fiscale en/of sociale misdrijven waarmee belastingen of sociale bijdragen konden worden omzeild slechts mogelijk is nadat de verdachte de verschuldigde belastingen of sociale bijdragen inclusief de intresten heeft betaald én de sociale en/of fiscale administratie daarmee heeft ingestemd. Deze administraties genieten aldus wel een vetorecht over de toepassing van de minnelijke schikking.¹⁶ Teneinde dat voorrecht te kunnen uitoefenen, schrijft artikel 216*bis*, §2, lid 4 Sv. voor dat het openbaar ministerie hen in kennis moet stellen van de feiten omschreven in tijd en ruimte.

¹² R. VERSTRAETEN en A. BAILLEUX, “De verruimde minnelijke schikking: een wenselijk maar delicaat product”, *NC* 2012, afl. 6, (422) 431, nr. 20.

¹³ Artikel 216*bis*, §1, lid 1 Sv. stelt dan wel dat de procureur des Konings een minnelijke schikking kan voorstellen, docht uit lid 4 volgt impliciet dat ook de verdachte dat kan, vermits de schorsing van de verjaring van de strafvordering loopt vanaf het voorstel van de procureur des Konings of “*vanaf de vraag van een van de partijen*”. Zie tevens: Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 26.

¹⁴ Artikel 216*bis*, §1, lid 2 en §2, lid 4 Sv.

¹⁵ Artikel 216*bis*, §4 Sv.

¹⁶ Het Grondwettelijk Hof bevond het verschil in behandeling met het slachtoffer van andere dan fiscale of sociale misdrijven redelijk verantwoord: GwH 14 februari 2013, nr. 6/2013.

2.2. Bepalingen eigen aan de toepassing binnen het kader van een ingestelde strafvordering

10. AFWIJKEND PROCEDUREVERLOOP. — De minnelijke schikking die plaatsvindt binnen een ingestelde strafvordering, wijkt op enkele punten af van de regeling die tijdens een opsporingsonderzoek geldt.

Vooreerst schrijft de gemeenschappelijke omzendbrief voor dat – in het bijzonder in ECOFINFISC- en sociale zaken – de procureur des Konings zich moet laten bijstaan door een referentiemagistraat¹⁷, alsook dat hij de procureur-generaal op de hoogte moet houden van de procedurele stappen die worden ondernomen.¹⁸ De toepassing van de verruimde minnelijke schikking gaat bovendien gepaard met de aanmaak van een “parketfarde minnelijke schikking”, die de vertrouwelijke stukken omvat, evenals alle stukken met betrekking tot de modaliteiten van het al dan niet tot stand komen van het voorstel en het akkoord.¹⁹

In die gevallen waar de toepassing van de minnelijke schikking samenvalt met het bestaan van een gerechtelijk onderzoek, zal er vervolgens een mededeling van het strafdossier door de onderzoeksrechter gebeuren. De onderzoeksrechter kan een advies geven over de stand van zaken van het onderzoek, maar zijn rechterlijke functie laat niet toe dat hij zich uitspreekt over de opportuniteit van de minnelijke schikking.

In de derde plaats voorziet de wet in een formele bijeenkomst van het openbaar ministerie, de verdachte en desgevallend het slachtoffer (en hun advocaten). Naar aanleiding van deze samenkomst(en) licht de procureur des Konings zijn voornemen toe, en kunnen er onderhandelingen plaatsvinden.

Een laatste belangrijk verschilpunt is dat de minnelijke schikking die de partijen afsluiten wanneer er reeds een rechter was gevat, aan een rechterlijke toetsing onderworpen is. Dergelijke toetsing bestaat niet voor de minnelijke schikking tijdens een opsporingsonderzoek, wat voor stevige kritiek vatbaar is.²⁰ In wat volgt, schetsen we de inhoud van deze toetsing, na eerst de evolutie ervan te hebben weergegeven.

2.2.1 Evolutie van de rechterlijke controle

11. OUDE REGELING. — Ingevolge de verruiming van de minnelijke schikking in 2011 gold dat een minnelijke schikking die de partijen afsloten binnen het kader van een ingestelde strafvordering moest worden overgemaakt aan “*de gevatte politierechtbank, correctionele rechtbank of hof van beroep en, in voorkomend geval aan het Hof van Cassatie*”²¹. De rechter had dan als taak om een formele controle te doen. Met name ging hij na of de voorgelegde minnelijke schikking voldeed aan de formele toepassingsvoorwaarden, of de verdachte de minnelijke schikking had aanvaard en nageleefd en of hij het slachtoffer en/of de fiscale en sociale administratie had vergoed. In bevestigend geval stelde de rechter dan het verval van de strafvordering vast. Een controle van de proportionaliteit of opportuniteit behoorde niet tot zijn bevoegdheid.

12. TUSSENKOMST GRONDWETTELIJK HOF. — De louter formele controlebevoegdheid van de rechter werd in de rechtsleer op de nodige kritiek onthaald. Zij werd finaal ook afgewezen door het Grondwettelijk Hof.²² Het is daarbij belangrijk om vooraf aan te stippen dat het Hof zich enkel boog over de organisatie van de rechterlijke controle binnen het kader van een *ingestelde* strafvordering.

¹⁷ Deze magistraat vervult een coördinerende rol. Bijlage XIII bij de Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018 bevat een functieomschrijving van deze referentiemagistraat.

¹⁸ Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 27.

¹⁹ Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 26.

²⁰ A. BAILLEUX, *Rechtsverzaking: procedurele zelfbeschikking als sleutel tot een beter strafprocedurerecht*, proefschrift KU Leuven, september 2018, 346, nr. 511.

²¹ Oud artikel 216bis, §2, lid 10 Sv.

²² GwH 2 juni 2016, nr. 83/2016.

Het totaal gebrek aan rechterlijke controle op de minnelijke schikking die tijdens een opsporingsonderzoek tot stand komt, was niet aan de orde. Voor haar beoordeling maakte het Hof een onderscheid tussen de onderzoeks- en de vonnisgerechten. Het Hof verzette zich niet tegen de mogelijkheid van het openbaar ministerie om een minnelijke schikking af te sluiten nadat een onderzoeksrechter was gevat, doch enkel voor zover er een “*een daadwerkelijke rechterlijke controle*” bestond.²³ Ook in de vonnisfase kon het Hof aanvaarden dat de partijen de zaak consensueel afhandelen, doch enkel voor zover de vonnisrechter “*een volwaardig toezicht kan uitoefenen, zowel wat de proportionaliteit van de voorgenomen minnelijke schikking betreft als wat de wettigheid ervan betreft*”²⁴.

2.2.2 Huidige regeling van de rechterlijke controle

Overzicht

Wet 18 maart 2018:

- in paragraaf 2 wordt tussen het zevende en het achtste lid het volgende ingevoegd: “*Op een met redenen omklede vordering van de procureur des Konings en na te hebben nagegaan of voldaan is aan de wettelijke toepassingsvoorwaarden van paragraaf 1, eerste lid, of het slachtoffer en de fiscale of sociale administratie werden vergoed overeenkomstig paragrafen 4 en 6, tweede lid, of de verdachte de voorgestelde minnelijke schikking uit vrije wil en weloverwogen heeft aanvaard en of de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking proportioneel is met de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de verdachte, oordeelt de bevoegde rechter over de wettigheid van de voorgestelde minnelijke schikking en bekrachtigt hij deze. Tijdens het gerechtelijk onderzoek en bij de regeling van de rechtspleging beoordeelt het onderzoeksgerecht de proportionaliteit van de voorgestelde minnelijke schikking binnen de beoordeling van de bezwaren. (...)*”;
- in paragraaf 2, negende lid, dat het twaalfde lid wordt, worden de woorden “*nog geen vonnis of arrest werd uitgesproken dat in kracht van gewijsde is gegaan*” vervangen door de woorden “*nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen in strafzaken*” en worden de woorden “*en, in voorkomend geval, aan het Hof van Cassatie*” opgeheven.

Toelichting

13. INHOUD VAN DE TOETSING. — In de gevallen waar de minnelijke schikking wordt afgesloten terwijl er reeds een rechter was gevat, geldt dat de procureur des Konings deze op gemotiveerde wijze voorlegt aan de rechter. De vereiste van een motivering van de vordering is nieuw. De wet vereist geen schriftelijke motivering, noch schrijft zij voor op welke punten de motivering betrekking moet hebben. De omzendbrief verduidelijkt dat een schriftelijke vordering na te streven is, minstens in delicate zaken alsook wanneer de toetsing door het onderzoeksgerecht gebeurt.²⁵ Inhoudelijk vereist zij een motivering op de punten waarop de rechterlijke toetsing betrekking heeft. De rechter voert vervolgens een controle op vier vlakken door. Allereerst gaat hij na of de minnelijke schikking voldoet aan de *wettelijke toepassingsvoorwaarden* van paragraaf 1, eerste lid. De rechter koppelt op dit punt terug naar het materieel toepassingsgebied en controleert of de feiten materieelrechtelijk gezien in aanmerking kwamen om via een minnelijke schikking te worden afgehandeld (*supra*, 3). Vervolgens onderzoekt de rechter of de verdachte voldeed aan zijn *burgerlijke verplichtingen* en dus of hij het slachtoffer en de fiscale of sociale administratie heeft vergoed overeenkomstig de paragrafen vier en zes, tweede lid (*supra*, 9). In de derde plaats controleert de rechter of de

²³ GwH 2 juni 2016, nr. 83/2016, overweging B.11.

²⁴ GwH 2 juni 2016, nr. 83/2016, overweging B.12.4.

²⁵ Bijlage I bij de Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 13-14.

verdachte de voorgestelde minnelijke schikking uit *vrije en weloverwogen wil* heeft aanvaard. Dit vormt inderdaad, samen met afdoende informatie, een grondvoorwaarde voor een geldige rechtsverzeking.²⁶ Tot slot toetst hij de minnelijke schikking op haar *proportionaliteit* met de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de verdachte. De rechter kan de minnelijke schikking goedkeuren of afwijzen, doch hij kan niets aan het akkoord wijzigen. De beschreven controle is zowel van toepassing op de vonnisrechter wanneer de zaak zich in de vonnisfase bevindt, als op de onderzoeksgerechten wanneer de zaak in gerechtelijk onderzoek is of de regeling van rechtspleging loopt. Die laatste moeten haar uitvoeren binnen de beoordeling van de bezwaren.

14. GEWIJZIGDE CHRONOLOGIE VAN PROCEDURE. — Met de Wet van 18 maart 2018 wijzigde de wetgever de chronologie van het verloop. Net zoals geldt binnen de context van een niet-ingestelde strafvordering, treedt het verval van de strafvordering in bij betaling binnen de vooropgestelde termijn (*supra*, 8). Binnen de context van de ingestelde strafvordering geldt dezelfde regel, maar gebeurt de betaling pas na de rechterlijke bekrachtiging.²⁷ Met deze bepaling versterkt de wetgever de positie van de verdachte, die niet de onzekere stap van betaling moet zetten zonder reeds zeker te weten of daarmee de strafvordering daadwerkelijk zal vervallen.²⁸ Belangrijk is wel om te preciseren dat het een en ander betrekking heeft op de betaling van de geldsom; de betaling van de belastingen of de sociale bijdragen alsook de vergoeding van het slachtoffer moeten wel reeds op voorhand zijn gebeurd, vermits zij noodzakelijk zijn opdat de rechter de voorgelegde minnelijke schikking zou kunnen bekrachtigen.

IV. Procedurerechten

1. Overzicht

Wet 18 maart 2018: Paragraaf 1, derde lid, wordt vervangen als volgt: “*De procureur des Konings stelt, indien hij van oordeel is dat toepassing kan gemaakt worden van deze paragraaf, de verdachte, het slachtoffer en hun advocaten in kennis dat zij inzage in het strafdossier krijgen voor zover zij dat nog niet hadden. (...)*”.

2. Toelichting

15. RECHT OP INZAGE. — Sinds 2011 bevatte artikel 216*bis*, §2 Sv. - en dus de paragraaf die handelt over de ingestelde strafvordering (*supra*, 7) - een recht op inzage voor de partijen die door de procureur des Konings werden uitgenodigd voor een formeel overleg. Gelet op het feit dat een minnelijke schikking een verzeking inhoudt in hoofde van de verdachte, welke steeds vrijwillig en *geïnformeerd* moet gebeuren,²⁹ werd het wetsartikel aldus geïnterpreteerd dat dit recht op inzage ook gold bij de toepassing van een minnelijke schikking in het opsporingsonderzoek.³⁰ Niettemin kon men er niet omheen dat de wettekst op dit punt zorgvuldiger kon worden opgesteld. Na advies

²⁶ A. BAILLEUX, *Rechtsverzeking: procedurele zelfbeschikking als sleutel tot een beter strafprocedurerecht*, proefschrift KU Leuven, september 2018, 578, nr. 874.

²⁷ Zie met name artikel 216*bis*, §2, lid 11 Sv.: “*In overeenstemming met paragraaf 1 vervalt de strafvordering tegen de dader die de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking, nadat deze door de bevoegde rechter werd bekrachtigd, heeft aanvaard en nageleefd*”.

²⁸ In de parlementaire voorbereiding werd de betaling van een geldsom ter consignatie bij het COIV overwogen, doch de wet nam ze niet op. De gemeenschappelijke omzendbrief voorziet wel in een voorafbetaling door storting op de Deposito- en Consignatiekas of op de derdenrekening van de optredende advocaat: Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 37.

²⁹ A. BAILLEUX, *Rechtsverzeking: procedurele zelfbeschikking als sleutel tot een beter strafprocedurerecht*, proefschrift KU Leuven, september 2018, 574, nr. 869.

³⁰ Zie bijvoorbeeld: J. MEESE en P. TERSAGO, “Verruimd minnelijke schikking in strafzaken. Buitengerechtelijke afhandeling van strafzaken doorbreekt haar ketens”, *NjW* 2012, afl. 262, (314) 319, nr. 16.

in die zin door onder meer de Orde van Vlaamse Balies,³¹ voegde de wetgever het recht op inzage dan ook eveneens toe aan artikel 216*bis*, §1, lid 3 Sv. opdat het zonder discussie ook in het opsporingsonderzoek zou gelden.

De inzage is niet gekoppeld aan enig partijstatuut en is dus niet voorbehouden aan bijvoorbeeld de inverdenkinggestelde of de burgerlijke partij. Het betreft verder een recht en geen verzoek. De inzage verdient een ruime, evolutieve, interpretatie die ook inhoudt dat de partijen een afschrift kunnen nemen of verkrijgen.³² Bij gebrek aan andersluidende bepaling en vanuit de ratio waarvoor zij in de wet werd ingeschreven, moet zij noodzakelijkerwijs het volledige strafdossier betreffen. De inzage omvat niet de parketfarde minnelijke schikking.³³ De woorden “voor zover zij dat nog niet hadden” zijn aldus te begrijpen dat een inzage niet meer nodig is wanneer de betrokkenen op het ogenblik van het aanvatten van de onderhandelingen reeds volledige inzage genoten en er intussen geen wijzigingen meer plaatsvonden aan het strafdossier.

16. GEEN ERKENNING VAN SCHULD. — De minnelijke schikking vergt, als *verval* van de strafvordering, geen erkenning van strafrechtelijke verantwoordelijkheid.³⁴ Voor de toepassing is er aldus geen bekentenis nodig.³⁵ Een en ander betekent evenwel niet dat de minnelijke schikking op rechtsgeldige wijze zou kunnen worden afgesloten met wie niet strafrechtelijk verantwoordelijk is voor het onderliggende misdrijf. De schuld moet met andere woorden bestaan, maar zij hoeft niet te worden uitgesproken. In dat opzicht verdient het aanbeveling dat er minimaal omringend bewijsmateriaal voorhanden is dat wijst op het bestaan van deze verantwoordelijkheid. Bij een betwisting van de feiten is de minnelijke schikking dan ook niet aan de orde.³⁶

V. Vertrouwelijkheid

1. Overzicht

Wet 18 maart 2018: in paragraaf 2 worden tussen het zevende en het achtste lid drie leden ingevoegd, luidende: “(...) *Indien het akkoord niet wordt bekrachtigd, wordt het dossier ter beschikking gesteld van de procureur des Konings. In dat geval kan de rechter, waaraan het akkoord ter bekrachtiging is voorgelegd, het onderzoek van de grond van de zaak niet verderzetten. Eveneens kunnen de documenten die werden opgemaakt en de mondelinge mededelingen die werden gedaan tijdens het overleg niet ten laste van de verdachte worden aangewend in een strafrechtelijke, burgerrechtelijke, administratieve, arbitrale, tuchtrechtelijke of enige andere procedure voor het oplossen van conflicten en zijn ze niet toelaatbaar als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke erkenenis.*

De documenten die de partijen in het kader van de onderhandelingen hebben meegedeeld, worden hen teruggegeven en het dossier van de onderhandelingen wordt uit het strafdossier verwijderd. Het

³¹ Amendement nr. 20 (TERWINGEN c.s.), *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-2753/004, 16.

³² Deze argumentatie vindt steun in het voornemen van de minister van Justitie om te verduidelijken dat de inzage in het strafdossier tevens de mogelijkheid tot het nemen van een (digitaal) afschrift omhelst. Zie tevens een gelijklopend wetsvoorstel in die zin (Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, wat betreft het recht op inzage in het strafdossier (C. VAN CAUTER), *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-3171/001) alsook een amendement dat specifiek betrekking heeft op artikel 216*bis* Sv. (Amendement nr. 2 (VAN CAUTER) bij het Wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, wat betreft het recht op inzage in het strafdossier, *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-3171/002). Overigens lijkt ook de gemeenschappelijke omzendbrief impliciet uit te gaan van die visie, waar hij stelt: “*De verdachte wordt door middel van dit schrijven eveneens op de hoogte gebracht dat hijzelf alsook zijn raadsman en zijn verzekeringsmaatschappij toelating hebben tot inzage en afschrift in het strafdossier*” (onderlijning toegevoegd – Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 23).

³³ Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 29.

³⁴ Een erkenning van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is wel een vereiste. Zie artikel 216*bis*, §4 Sv.

³⁵ Op dit vlak verschilt de minnelijke schikking als alternatieve vorm van afhandeling sterk van de procedure van voorafgaande erkenning van schuld (“VES”, artikel 216 Sv.), waar dergelijke bekentenis een essentieel en noodzakelijk onderdeel uitmaakt van de toepassing ervan.

³⁶ Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 14.

dossier van de onderhandelingen bevat geen originele stukken die als bewijs van het misdrijf kunnen worden gebruikt.

Elk gebruik van de tijdens de onderhandelingen opgemaakte documenten of mondelinge mededelingen, dat tot doel en tot gevolg heeft inbreuk te maken op het privéleven, de fysieke of, morele integriteit of de goederen van een in het dossier genoemde persoon wordt gestraft met de straffen voorzien in artikel 460ter van het Strafwetboek.”

2. Toelichting³⁷

17. **RATIO.** — De minnelijke schikking houdt een verzaking in door de verdachte aan zijn recht op een traditionele behandeling ten gronde. Hoewel zij geen strafrechtelijke erkenning van schuld vergt, zal het welslagen van de onderhandelingen vaak afhankelijk zijn van enige openheid aan de zijde van de verdachte. Om die te realiseren maar ook vanuit de vereiste van een eerlijke procedure waarbij het vermoeden van onschuld van de verdachte moet herleven als de zaak alsnog een klassieke behandeling krijgt,³⁸ voorziet de wetgever in een vertrouwelijkheidsregeling wanneer de minnelijke schikking niet slaagt. De vertrouwelijkheidsregeling valt uiteen in twee onderdelen, te weten naar de rechterlijke bevoegdheid toe enerzijds, en naar de informatie toe, anderzijds.

2.1. Vertrouwelijkheid op het vlak van informatie

18. **WELKE INFORMATIE IS VERTROUWELIJK?** — Het verbod om gebruik te maken van de vertrouwelijke informatie geldt enkel ten aanzien van de informatie die de wet onder embargo plaatst. Artikel 216bis, §2, lid 8 Sv. koppelt vertrouwelijkheid aan informatie die werd uitgewisseld “*tijdens het overleg*”. Een meer concrete aanduiding van de vertrouwelijke periode ontbreekt. Voor wat het *aanvangspunt* betreft, laat de finaliteit achter de vertrouwelijkheidsregeling alleszins niet toe om de confidentialiteit enkel voor te behouden aan de informatie die de partijen uitwisselen tijdens de eigenlijke bijeenkomsten waarop besprekingen plaatsvinden.³⁹ Louter aftastende contacten zijn dan weer niet voldoende om onder de bewoordingen van de wet te vallen. In dat opzicht valt aan te nemen dat de aanvang van de vertrouwelijkheid te situeren is op het moment waar de procureur des Konings zijn voornemen toelicht (artikel 216bis, §2, lid 4 Sv.).⁴⁰ Zij neemt een *einde* wanneer het overleg wordt beëindigd. Gelet op het feitelijk karakter van het een en ander en het belang dat ermee gemoeid is, is het van het grootste belang om het begin- en eindpunt van deze periode op schriftelijke wijze vast te leggen, dit teneinde iedere onzekerheid en discussie hierover te vermijden.

Vertrouwelijkheid komt toe aan de *documenten opgemaakt tijdens het overleg*, enerzijds, en aan de *mondelinge mededelingen die tijdens het overleg plaatsvonden*, anderzijds. De wetgever koos er met de laatste wetwijziging uit 2018 dan ook voor om de vertrouwelijkheid voor te behouden voor informatie die tot stand kwam binnen het overleg.⁴¹ Dit houdt een belangrijke wijziging in ten

³⁷ Zie over de vertrouwelijkheid bij de minnelijke schikking uitgebreid: A. BAILLEUX, *Rechtsverzaking: procedurele zelfbeschikking als sleutel tot een beter strafprocedurerecht*, proefschrift KU Leuven, september 2018, 392, nr. 579 e.v.

³⁸ In dat opzicht wijzigde de wetgever artikel 216bis Sv. in die zin dat de vertrouwelijkheidsregeling niet langer spreekt over de “*dader*” maar wel over de “*verdachte*”, dit na opmerkingen in die zin door de Orde van Vlaamse Balies geformuleerd naar aanleiding van een hoorzitting. Zie: Standpunt Orde van Vlaamse Balies, *Wijziging diverse bepalingen straf(proces)recht - Wetsontwerp houdende wijzigingen van diverse bepalingen van het strafrecht, de strafvordering en het gerechtelijk recht*, 9 januari 2018 alsook het naar aanleiding van dit optreden aangenomen Amendement nr. 20 (TERWINGEN c.s.), *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-2753/004, 16.

³⁹ R. VERSTRAETEN en A. BAILLEUX, “De verruimde minnelijke schikking: een wenselijk maar delicaat product”, *NC* 2012, afl. 6, (422) 441, nr. 52.

⁴⁰ R. VERSTRAETEN en A. BAILLEUX, “De verruimde minnelijke schikking: een wenselijk maar delicaat product”, *NC* 2012, afl. 6, (422) 441-442, nr. 52.

⁴¹ Die wijziging is ingegeven vanuit de bezorgdheid om het “witwassen” van bewijsmateriaal door de verdediging tegen te gaan. Zie: Verslag van de eerste lezing namens de commissie voor de justitie uitgebracht door C. BROTCORNE, *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-2753/005, 28.

aanzien van de oude regeling, die de vertrouwelijkheid niet beperkte tot de ‘mondelijke’ mededelingen zodat de aangeleverde documenten eveneens vertrouwelijkheid genoten en bij mislukken niet tegen de verdachte konden worden gebruikt.⁴² Ingevolge de huidige regeling zullen de documenten die de partijen in het kader van de onderhandelingen hebben meegedeeld hen worden teruggegeven opdat het dossier geen originele stukken zou bevatten die kunnen dienen als bewijs van het misdrijf.

De vertrouwelijkheid is uiteraard beperkt tot de informatie die exclusief werd uitgewisseld tijdens de vertrouwelijke periode.⁴³ Informatie die de partijen reeds hadden gedeeld binnen het klassieke verloop van de zaak en die nadien opnieuw wordt aangebracht binnen de besprekingen over de minnelijke schikking, geniet de vertrouwelijkheid niet.

19. INHOUD VERTROUWELIJKHEIDSREGELING. — Wanneer de rechter de minnelijke schikking niet bekrachtigt, geldt dat de vertrouwelijke informatie niet ten laste van de verdachte kan worden aangewend in een strafrechtelijke, burgerrechtelijke, administratieve, arbitrale, tuchtrechtelijke of enige andere procedure voor het oplossen van conflicten. Ze is niet toelaatbaar als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke erkenning. De vertrouwelijkheid ten aanzien van tuchtprocedures is nieuw sedert 2018.

De wet verbiedt enkel het gebruik van de genoemde informatie “*ten laste van de verdachte*”. Een gebruik in zijn voordeel vormt aldus geen beletsel.⁴⁴ Door de vertrouwelijkheid te beperken tot de verdachte, kan het openbaar ministerie de verkregen informatie wel gebruiken tegen derden, althans voor zover het daarmee de positie van de verdachte niet schaadt.⁴⁵ Dat laat in zekere zin een spijtoptantentoepassing toe zodat de minnelijke schikking op dit punt onrechtstreeks parallel kan lopen met de recent ingevoerde uitdrukkelijke eigen regeling tot spijtoptantentoepassing.⁴⁶

Vertrouwelijkheid geldt enkel bij het mislukken van de minnelijke schikking. Slaagt deze vorm van alternatieve afhandeling, dan kan de informatie wel worden gebruikt in een straf- of andere procedure, zowel tegen derden als tegen de persoon die haar afsloot. Dat betekent dat de verdachte zelf best voorzichtig omspringt met het meedelen van informatie die (on)gewild andere misdrijven aan het licht brengt.⁴⁷ Op dit punt is een belangrijke rol weggelegd voor de advocaat.

2.2. Vertrouwelijkheid op het vlak van rechterlijke bevoegdheid

20. ANDERE RECHTER. — Vertrouwelijkheid impliceert dat het niet mogelijk is dat dezelfde rechter die eerder het voorstel tot minnelijke schikking afwees later opnieuw de zaak zou mogen beoordelen naar aanleiding van een klassieke behandeling ten gronde. Dat verbod vindt een grondslag in onder meer het vermoeden van onschuld en kreeg een wettelijke verankering in artikel 216*bis*, §2, lid 8 Sv. Het lijkt evenwel niet te beletten dat diezelfde rechter zich wel zou mogen buigen over een herwerkt voorstel tot minnelijke schikking.⁴⁸

⁴² R. VERSTRAETEN en A. BAILLEUX, “De minnelijke schikking: een wenselijk maar delicaat product”, *NC* 2012, (422) 441, nr. 51.

⁴³ R. VERSTRAETEN en A. BAILLEUX, “De minnelijke schikking: een wenselijk maar delicaat product”, *NC* 2012, (422) 441, nr. 51.

⁴⁴ Verslag van de eerste lezing namens de commissie voor de justitie uitgebracht door de heer BROTCORNE, *Parl.St.* Kamer 201718, nr. 54-2753/005, 98.

⁴⁵ R. VERSTRAETEN en A. BAILLEUX, “De minnelijke schikking: een wenselijk maar delicaat product”, *NC* 2012, (422) 443, nr. 55.

⁴⁶ Wet van 22 juli 2018 tot wijziging van het Wetboek van strafvordering betreffende toezeggingen in het kader van de strafvordering, de strafuitvoering of de hechtenis wegens het afleggen van een verklaring in het kader van de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit en het terrorisme, *BS* 7 augustus 2018. Zie hierover tevens: ORDE VAN VLAAMSE BALIES, *Nota wetsontwerp spijtoptanten*, 17 mei 2018.

⁴⁷ R. VERSTRAETEN en A. BAILLEUX, “De minnelijke schikking: een wenselijk maar delicaat product”, *NC* 2012, (422) 441, nr. 50.

⁴⁸ Een gelijkaardig standpunt is terug te vinden in de gemeenschappelijke omzendbrief: Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 35.

1. Overzicht

- Wet van 5 februari 2016 (“potpourri II-wet”):
 - o artikel 590, eerste lid Sv. wordt aangevuld met een bepaling onder 19°, luidende: “19° beslissingen tot vaststelling van het verval van de strafvordering met toepassing van artikel 216bis, § 2.”;
 - o in artikel 594 Sv. wordt de bepaling onder 3° aangevuld met de woorden “of tot vaststelling van het verval van de strafvordering met toepassing van artikel 216bis, § 2”;
- Wet van 18 maart 2018:
 - o paragraaf 1, derde lid, wordt vervangen als volgt: “(...) De verjaring van de strafvordering wordt geschorst vanaf het voorstel van de procureur des Konings of vanaf de vraag van een van de partijen. De schorsing loopt hetzij tot de beslissing van niet-bekrachtiging van het akkoord, hetzij tot de beslissing van de procureur des Konings om geen toepassing te maken van deze bepaling, hetzij tot de vaststelling dat de minnelijke schikking niet of niet tijdig is uitgevoerd.”;
 - o in paragraaf 2 worden het tiende en elfde lid, die respectievelijk het dertiende en veertiende lid worden, vervangen door een lid, luidende: “Indien de geldsom bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, niet of slechts gedeeltelijk wordt betaald, kan de rechter die gevat wordt om uitspraak te doen over de aan de verdachte ten laste gelegde feiten, waarop het akkoord betrekking had, bij de straftoemeting rekening houden met het reeds betaalde gedeelte.”.

2. Toelichting

21. (1°) GEVOLGEN VAN GESLAAGDE MINNELIJKE SCHIKKING. — De geslaagde minnelijke schikking levert het verval van de strafvordering op van de feiten waarvoor zij werd gesloten. Het verval treedt in bij het betalen van de geldsom. Een zeer precieze en nauwkeurige omschrijving van de feiten die onder het akkoord vallen, is dan ook essentieel. De gemeenschappelijke omzendbrief adviseert om dergelijke omschrijving te doen volgens dezelfde wijze als het opstellen van een eindvordering.⁴⁹ De minnelijke schikking heeft een individueel karakter en beïnvloedt aldus alleen de positie van de verdachte die haar met succes heeft afgesloten. Zij heeft in dat opzicht geen impact op de strafvordering tegen mededaders of medeplichtigen met wie het openbaar ministerie geen minnelijke schikking sloot. Een geslaagde minnelijke schikking levert geen grondslag voor de toepassing van wettelijke herhaling. Evenmin vinden de principes over het voortgezet misdrijf (artikel 65, lid 1 Sw.) noodzakelijkerwijs toepassing.⁵⁰ Bij meerdere misdrijven kan het openbaar ministerie dan ook meerdere geldsommen voorstellen.⁵¹ De stukken van het strafdossier worden bij toepassing van een verruimde minnelijke schikking geklasseerd in een afzonderlijke farde “voldane minnelijke schikking”.⁵²

22. STRAFREGISTER. — Ingevolge de zgn. Potpourri II-wet geldt dat de minnelijke schikking die wordt afgesloten binnen de context van een ingestelde strafvordering wel op het strafregister verschijnt,⁵³

⁴⁹ Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 30.

⁵⁰ Het openbaar ministerie kan toepassing maken van de principes over eenheid van opzet, doch is daar geenszins toe verplicht. Zie: A. BAILLEUX, *Rechtsverzaking: procedurele zelfbeschikking als sleutel tot een beter strafprocedurerecht*, proefschrift KU Leuven, september 2018, 355, nr. 520.

⁵¹ Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 10.

⁵² Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 38.

⁵³ Artikel 590, 19° Sv.

doch niet op de uittreksels ervan.⁵⁴ Dergelijke opname in het strafregister is niet voorzien voor de minnelijke schikking die slaagt binnen een opsporingsonderzoek.

23. (2°) GEVOLGEN VAN NIET-GESLAAGDE MINNELIJKE SCHIKKING: RECHTSMIDDELEN? — Tegen een rechterlijke beslissing tot niet-bekrachtiging bestaat een beroepsmogelijkheid.⁵⁵ Wanneer de minnelijke schikking niet slaagt, komt het dossier terug bij de procureur des Konings die vervolgens binnen de lijnen van de strafzaak kan beslissen welk verder gevolg hij aan de zaak wil geven. Hij heeft twee grote mogelijkheden: opnieuw de weg van de minnelijke schikking bewandelen, of terugkeren naar de klassieke strafprocedure.⁵⁶ Bij de tweede keuze hangen de mogelijkheden af van de stand van de strafzaak. Was de strafvordering reeds ingesteld, dan zal een seponering niet meer aan de orde zijn. Een eventuele later gevatte rechter mag niet dezelfde rechter zijn (*supra*, 20). Hij zal voor zijn beoordeling over de straftoemeting rekening kunnen houden met het reeds betaalde gedeelte.

24. SCHORSING VAN DE VERJARING VAN DE STRAFVORDERING. — Artikel 216*bis*, §1, lid 4 Sv. bevat een belangrijke aanpassing op het vlak van de verjaring van de strafvordering. Zo vroeger het voorstel van minnelijke schikking en de beslissing tot verlenging de verjaring van de strafvordering *stuitten*,⁵⁷ geldt er thans een *schorsing* van de verjaring van de strafvordering. Deze gaat in vanaf het voorstel van de procureur des Konings of vanaf de vraag van een van de partijen. Onder ‘voorstel’ is het begin van de procedure te begrijpen. Het gaat aldus niet om het uiteindelijke voorstel dat desgevallend na onderhandelingen tot stand komt, maar wel over het moment waarop de procureur des Konings zijn voornemen tot toepassing van de procedure bekendmaakt.⁵⁸ De periode van schorsing eindigt bij hetzij de beslissing tot niet-bekrachtiging van het akkoord, hetzij bij de beslissing van de procureur des Konings om geen toepassing te maken van de minnelijke schikking, hetzij bij de vaststelling dat de minnelijke schikking niet of niet tijdig is uitgevoerd. Teneinde discussie te vermijden over het precieze begin- en eindpunt van deze periode, schrijft de omzendbrief voor dat het een en ander in een “*gedateerd en gecommuniceerd schriftelijk document*” – al dan niet elektronisch – zal worden vastgelegd.⁵⁹

⁵⁴ Artikel 595 Sv.

⁵⁵ Bijlage I bij de Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 17.

⁵⁶ Ingeval van een mislukte minnelijke schikking in een zaak die in opsporingsonderzoek was, suggereert de omzendbrief evenwel om bij weigering van het voorstel of bij niet-betaling van de geldsom de betrokkene te dagvaarden voor de rechtbank, dit om een gevoel van straffeloosheid te voorkomen en te vermijden dat afbreuk wordt gedaan aan de geloofwaardigheid van het gerechtelijk optreden. Zie: Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 24.

⁵⁷ Oud artikel 216*bis*, §1, lid 3 Sv.

⁵⁸ Bijlage I bij de Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 7.

⁵⁹ Gemeenschappelijke omzendbrief 08/2018, 15.

VII. Concordantietabel - minnelijke schikking (artikel 216*bis* Sv.)

Artikel 216*bis* Sv.

§1 De procureur des Konings kan, indien hij meent dat een feit niet van aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan twee jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf, desgevallend met inbegrip van de verbeurdverklaring, en dat het geen zware aantasting inhoudt van de lichamelijke integriteit, de dader verzoeken een bepaalde geldsom te storten aan de Federale Overheidsdienst Financiën.

De procureur des Konings bepaalt op welke wijze en binnen welke termijn de betaling geschiedt en de precieze feiten omschreven in tijd en ruimte waarvoor hij de betaling voorstelt. Die termijn is ten minste vijftien dagen en ten hoogste drie maanden. De procureur des Konings kan deze termijn verlengen wanneer bijzondere omstandigheden het wettigen of verkorten indien de verdachte hiermee instemt.

Het voorstel en de beslissing tot verlenging stuiten de verjaring van de strafvordering.

De in het eerste lid bedoelde geldsom mag niet meer bedragen dan het maximum van de in de wet bepaalde geldboete, verhoogd met de opdecimen en dient in verhouding te staan tot de zwaarte van het misdrijf. Voor de

~~§1. De procureur des Konings kan, indien hij meent dat een feit niet van aard~~
voor zover het feit niet van die aard schijnt te zijn dat het gestraft moet worden met een hoofdstraf van meer dan twee jaar correctionele gevangenisstraf of een zwaardere straf, desgevallend met inbegrip van de verbeurdverklaring, en dat het geen zware aantasting inhoudt van de lichamelijke integriteit, de dader verzoeken een bepaalde geldsom te storten aan de Federale Overheidsdienst Financiën.

De procureur des Konings bepaalt op welke wijze en binnen welke termijn de betaling geschiedt en de precieze feiten omschreven in tijd en ruimte waarvoor hij de betaling voorstelt. Die termijn is ten minste vijftien dagen en ten hoogste drie maanden. De procureur des Konings kan deze termijn verlengen wanneer bijzondere omstandigheden het wettigen of verkorten indien de verdachte hiermee instemt.

~~Het voorstel en de beslissing tot verlenging stuiten de verjaring van de strafvordering.~~
De procureur des Konings stelt, indien hij van oordeel is dat toepassing kan gemaakt worden van deze paragraaf, de verdachte, het slachtoffer en hun advocaten in kennis dat zij inzage in het strafdossier krijgen voor zover zij dat nog niet hadden.

De verjaring van de strafvordering wordt geschorst vanaf het voorstel van de procureur des Konings of vanaf de vraag van een van de partijen. De schorsing loopt hetzij tot de beslissing van niet-bekrachtiging van het akkoord, hetzij tot de beslissing van de procureur des Konings om geen toepassing te maken van deze bepaling, hetzij tot de vaststelling dat de minnelijke schikking niet of niet tijdig is uitgevoerd.

De in het eerste lid bedoelde geldsom mag niet meer bedragen dan het maximum van de in de wet voorziene geldboete, verhoogd met de opdecimen, en dient in verhouding te staan tot de zwaarte van het misdrijf. Voor de

inbreuken bedoeld in het Sociaal Strafwetboek mag de geldsom bepaald in het eerste lid niet lager zijn dan 40 % van de minimumbedragen van de administratieve geldboete, in voorkomend geval vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers, kandidaat werknemers, zelfstandigen, stagiairs of kinderen.

Wanneer het misdrijf kosten van analyse of van deskundig onderzoek heeft veroorzaakt, kan de bepaalde som worden verhoogd met het bedrag van die kosten of met een gedeelte ervan; het gedeelte van de som dat gestort is om die kosten te dekken, wordt toegewezen aan de instelling waaraan of aan de persoon aan wie ze verschuldigd zijn.

De procureur des Konings verzoekt de verdachte van het misdrijf waarop de verbeurdverklaring staat of kan staan, binnen een door hem bepaalde termijn afstand te doen van de in beslag genomen goederen of vermogensvoordelen, of indien de goederen of vermogensvoordelen niet in beslag genomen zijn, deze af te geven op de door hem bepaalde plaats.

Betaling, afstand en afgifte doen de strafvordering vervallen, mits zij binnen de bepaalde termijn plaatshebben.

De aangestelden van de Federale Overheidsdienst Financiën geven de procureur des Konings kennis van de verrichte storting.

§2 Het recht, in paragraaf 1 aan de procureur des Konings toegekend, kan ook worden uitgeoefend wanneer de onderzoeksrechter met een onderzoek is gelast of wanneer de zaak reeds bij de rechtbank of het hof aanhangig is gemaakt, indien de verdachte, de in verdenkinggestelde of de beklaagde zijn bereidheid te kennen geeft de aan een ander veroorzaakte schade te vergoeden, voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen in strafzaken. Het initiatief kan ook uitgaan van de procureur des Konings.

inbreuken bedoeld in het Sociaal Strafwetboek mag de geldsom voorzien in het eerste lid niet lager zijn dan 40 % van de minimumbedragen van de administratieve geldboete, in voorkomend geval vermenigvuldigd met het aantal betrokken werknemers, kandidaat werknemers, zelfstandigen, stagiairs of kinderen.

Wanneer het misdrijf kosten van analyse of van deskundig onderzoek heeft veroorzaakt, kan de bepaalde som worden verhoogd met het bedrag van die kosten of met een gedeelte ervan; het gedeelte van de som dat gestort is om die kosten te dekken, wordt toegewezen aan de instelling waaraan of aan de persoon wie ze verschuldigd zijn. **Ook andere gerechtskosten kunnen worden toegevoegd aan de in het eerste lid bedoelde geldsom. Indien nodig zullen die kosten in de tekst van de minnelijke schikking apart worden vermeld.**

De procureur des Konings verzoekt de verdachte van het misdrijf ~~waarop de verbeurdverklaring staat of kan staan~~ **dat aanleiding geeft of kan geven tot verbeurdverklaring**, binnen een door hem bepaalde termijn afstand te doen van de in beslag genomen goederen of vermogensvoordelen, of indien de goederen of vermogensvoordelen niet in beslag genomen zijn, deze af te geven op de door hem bepaalde plaats.

Betaling, afstand en afgifte doen de strafvordering vervallen, mits zij binnen de bepaalde termijn plaatshebben.

De aangestelden van de Federale Overheidsdienst Financiën geven de procureur des Konings kennis van de verrichte storting.

~~§2. Het recht, in paragraaf 1 aan de procureur des Konings toegekend, kan ook worden uitgeoefend wanneer de onderzoeksrechter met een onderzoek is gelast of wanneer de zaak reeds bij de rechtbank of het hof aanhangig is gemaakt, indien de verdachte, de in verdenkinggestelde of de beklaagde zijn bereidheid te kennen geeft de aan een ander veroorzaakte schade te vergoeden, voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen in strafzaken. Het initiatief kan ook uitgaan van de procureur des Konings.~~

In voorkomend geval laat de procureur des Konings zich het straf dossier in mededeling worden door de onderzoeksrechter, die een advies kan geven over de stand van het onderzoek.

Hetzij op vraag van de verdachte, hetzij ambtshalve stelt de procureur des Konings, indien hij van oordeel is dat toepassing kan gemaakt worden van deze paragraaf, de verdachte, het slachtoffer en hun advocaten in kennis dat zij inzage in het straf dossier krijgen voor zover zij dat nog niet hadden.

De procureur des Konings bepaalt dag, uur en plaats van de oproeping van de verdachte, de inverdenkinggestelde of de beklaagde en het slachtoffer en hun advocaten, hij licht zijn voornemen toe en bepaalt op welke feiten omschreven in tijd en ruimte de betaling van de geldsom betrekking zal hebben.

Hij bepaalt het bedrag van de geldsom, de kosten en de goederen of vermogensvoordelen waarvan afstand of afgifte dient gedaan te worden, overeenkomstig de in paragraaf 1 bepaalde wijze.

Hij bepaalt de termijn binnen dewelke de verdachte, de inverdenking gestelde of de beklaagde en het slachtoffer tot een akkoord kunnen komen in verband met de omvang van de schade en de regeling van de schadevergoeding.

Indien bovenvermelde partijen tot een akkoord zijn gekomen, melden zij dat aan de procureur des Konings die het akkoord akteert in een proces-verbaal.

Het recht, in paragraaf 1 aan de procureur des Konings toegekend, kan ook worden uitgeoefend wanneer de onderzoeksrechter reeds met een onderzoek is gelast of wanneer de zaak reeds bij de rechtbank of het hof aanhangig is gemaakt, voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen in strafzaken.

In voorkomend geval laat de procureur des Konings zich het straf dossier in mededeling worden door de onderzoeksrechter, die een advies kan geven over de stand van het onderzoek.

~~Hetzij op vraag van de verdachte, hetzij ambtshalve stelt de procureur des Konings~~ **De procureur des Konings stelt**, indien hij van oordeel is dat toepassing kan gemaakt worden van deze paragraaf, de verdachte, het slachtoffer en hun advocaten in kennis dat zij inzage in het straf dossier krijgen voor zover zij dat nog niet hadden.

De procureur des Konings bepaalt dag, uur en plaats van de oproeping van de verdachte, de inverdenkinggestelde of de beklaagde en het slachtoffer en hun advocaten, hij licht zijn voornemen toe en bepaalt op welke feiten omschreven in tijd en ruimte de betaling van de geldsom betrekking zal hebben. **In het geval voorzien in paragraaf 6, tweede lid, stelt de procureur des Konings eveneens de fiscale of sociale administratie in kennis van de feiten omschreven in tijd en ruimte, die de fiscale of sociale misdrijven betreffen, waarop de betaling van de geldsom betrekking zal hebben.**

Hij bepaalt het bedrag van de geldsom, de kosten en de goederen of vermogensvoordelen waarvan afstand of afgifte dient gedaan te worden, overeenkomstig de in paragraaf 1 bepaalde wijze.

Hij bepaalt de termijn binnen dewelke de verdachte, de inverdenking gestelde of de beklaagde en het slachtoffer tot een akkoord kunnen komen in verband met de omvang van de schade en de regeling van de schadevergoeding.

Indien bovenvermelde partijen tot een akkoord zijn gekomen, melden zij dat aan de procureur des Konings die het akkoord akteert in een proces-verbaal.

Op een met redenen omklede vordering van de procureur des Konings en na te hebben nagegaan of voldaan is aan de wettelijke toepassingsvoorwaarden van paragraaf 1, eerste lid, of het slachtoffer en de fiscale of sociale administratie werden vergoed overeenkomstig paragrafen 4 en 6, tweede lid, of de verdachte de voorgestelde minnelijke schikking uit vrije wil en weloverwogen heeft aanvaard en of de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking proportioneel is met de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de verdachte, oordeelt de bevoegde rechter over de wettigheid van de voorgestelde minnelijke schikking en bekrachtigt hij deze. Tijdens het gerechtelijk onderzoek en bij de regeling van de rechtspleging beoordeelt het onderzoeksgerecht de proportionaliteit van de voorgestelde minnelijke schikking binnen de beoordeling van de bezwaren. Indien het akkoord niet wordt bekrachtigd, wordt het dossier ter beschikking gesteld van de procureur des Konings. In dat geval kan de rechter, waaraan het akkoord ter bekrachtiging is voorgelegd, het onderzoek van de grond van de zaak niet verderzetten. Eveneens kunnen de documenten die werden opgemaakt en de mondelinge mededelingen die werden gedaan tijdens het overleg niet ten laste van de verdachte worden aangewend in een strafrechtelijke, burgerrechtelijke, administratieve, arbitrale, tuchtrechtelijke of enige andere procedure voor het oplossen van conflicten en zijn ze niet toelaatbaar als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke erkentenis.

De documenten die de partijen in het kader van de onderhandelingen hebben meegedeeld, worden hen teruggegeven en het dossier van de onderhandelingen wordt uit het strafdossier verwijderd. Het dossier van de onderhandelingen bevat geen originele stukken die als bewijs van het misdrijf kunnen worden gebruikt.

Elk gebruik van de tijdens de onderhandelingen opgemaakte documenten of mondelinge mededelingen, dat tot doel en tot gevolg heeft inbreuk te maken op het privéleven, de fysieke of, morele integriteit of de goederen

In overeenstemming met paragraaf 1 vervalt de strafvordering tegen de dader die de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking heeft aanvaard en nageleefd. De minnelijke schikking doet evenwel geen afbreuk aan de strafvordering tegen de overige daders, mededaders of medeplichtigen, noch aan de vorderingen van de slachtoffers tegen hen. De wegens hetzelfde misdrijf veroordeelde personen zijn hoofdelijk gehouden tot teruggave en schadevergoeding en, onverminderd artikel 50, derde lid, van het Strafwetboek, tot betaling van de gerechtskosten, ook al heeft de dader die een minnelijke schikking heeft aanvaard, hieraan reeds voldaan.

Wanneer een minnelijke schikking is uitgevoerd in een zaak die aanhangig werd gemaakt en over de strafvordering nog geen vonnis of arrest werd uitgesproken dat in kracht van gewijsde is gegaan, geeft al naar het geval de procureur des Konings of de procureur-generaal bij het hof van beroep of het arbeidshof daarvan zonder verwijl officieel bericht aan de gevatte politierechtbank, correctionele rechtbank of hof van beroep en, in voorkomend geval, aan het Hof van Cassatie.

Op vordering van de procureur des Konings en na te hebben nagegaan of voldaan is aan de formele toepassingsvoorwaarden van § 1, eerste lid, of de dader de voorgestelde minnelijke schikking heeft aanvaard en nageleefd, en het slachtoffer en de fiscale of sociale administratie werden vergoed overeenkomstig § 4 en § 6, tweede lid, stelt de bevoegde rechter het verval van de strafvordering vast ten aanzien van de dader.

Indien de procureur des Konings geen akkoord kan akteren kunnen de documenten die werden opgemaakt en de mededelingen die werden gedaan tijdens het overleg niet ten laste van de dader worden aangewend in een strafrechtelijke, burgerrechtelijke, administratieve, arbitrale of enige andere

van een in het dossier genoemde persoon wordt gestraft met de straffen voorzien in artikel 460ter van het Strafwetboek.

In overeenstemming met paragraaf 1 vervalt de strafvordering tegen de dader die de door de procureur des Konings voorgestelde minnelijke schikking, **nadat deze door de bevoegde rechter werd bekrachtigd**, heeft aanvaard en nageleefd. De minnelijke schikking doet evenwel geen afbreuk aan de strafvordering tegen de overige daders, mededaders of medeplichtigen, noch aan de vorderingen van de slachtoffers tegen hen. De wegens hetzelfde misdrijf veroordeelde personen zijn hoofdelijk gehouden tot teruggave en schadevergoeding en, onverminderd artikel 50, derde lid, van het Strafwetboek, tot betaling van de gerechtskosten, ook al heeft de dader die een minnelijke schikking heeft aanvaard, hieraan reeds voldaan.

Wanneer een minnelijke schikking is uitgevoerd in een zaak die aanhangig werd gemaakt en over de strafvordering ~~nog geen vonnis of arrest werd uitgesproken dat in kracht van gewijsde is gegaan~~ **nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen in strafzaken**, geeft al naar het geval de procureur des Konings of de procureur-generaal bij het hof van beroep of het arbeidshof daarvan zonder verwijl officieel bericht aan de gevatte politierechtbank, correctionele rechtbank of hof van beroep ~~en, in voorkomend geval, aan het Hof van Cassatie.~~

~~Op vordering van de procureur des Konings en na te hebben nagegaan of voldaan is aan de formele toepassingsvoorwaarden van § 1, eerste lid, of de dader de voorgestelde minnelijke schikking heeft aanvaard en nageleefd, en het slachtoffer en de fiscale of sociale administratie werden vergoed overeenkomstig § 4 en § 6, tweede lid, stelt de bevoegde rechter het verval van de strafvordering vast ten aanzien van de dader.~~

~~Indien de procureur des Konings geen akkoord kan akteren kunnen de documenten die werden opgemaakt en de mededelingen die werden gedaan tijdens het overleg niet ten laste van de dader worden aangewend in een strafrechtelijke, burgerrechtelijke, administratieve, arbitrale of enige andere~~

procedure voor het oplossen van conflicten en zijn ze niet toelaatbaar als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke bekentenis.

§3 Het bij de eerste en tweede paragraaf bepaalde recht behoort ook, ten aanzien van dezelfde feiten, aan de arbeidsauditeur, de federale procureur en de procureur-generaal in hoger beroep en, ten aanzien van de personen bedoeld in de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van strafvordering, aan de procureur-generaal bij het hof van beroep.

§4 De eventueel aan een ander veroorzaakte schade dient geheel vergoed te zijn vooraleer de schikking kan worden voorgesteld. De schikking kan evenwel ook worden voorgesteld op voorwaarde dat de dader in een geschrift zijn burgerlijke aansprakelijkheid voor het schadeverwekkende feit heeft erkend en hij het bewijs heeft geleverd van de vergoeding van het niet-betwiste gedeelte van de schade en de regeling ervan. In ieder geval kan het slachtoffer zijn rechten doen gelden voor de bevoegde rechtbank. In dat geval geldt de betaling van de geldsom door de dader als een onweerlegbaar vermoeden van fout.

§5 De verzoeken bedoeld in dit artikel worden gedaan bij gewone brief.

§6 De hierboven beschreven minnelijke schikking is niet toepasselijk op de misdrijven waaromtrent kan worden getransigeerd overeenkomstig artikel 263 van het koninklijk besluit van 18 juli 1977 tot coördinatie van de algemene bepalingen inzake douane en accijnzen.

~~procedure voor het oplossen van conflicten en zijn ze niet toelaatbaar als bewijs, zelfs niet als buitengerechtelijke bekentenis.~~

Indien de geldsom bedoeld in paragraaf 1, eerste lid, niet of slechts gedeeltelijk wordt betaald, kan de rechter die gevat wordt om uitspraak te doen over de aan de verdachte ten laste gelegde feiten, waarop het akkoord betrekking had, bij de straftoemeting rekening houden met het reeds betaalde gedeelte.

§3. Het bij de eerste en tweede paragraaf bepaalde recht behoort ook, ten aanzien van dezelfde feiten, aan de arbeidsauditeur, de federale procureur en de procureur-generaal in hoger beroep en, ten aanzien van de personen bedoeld in de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van strafvordering, aan de procureur-generaal bij het hof van beroep.

§4. De eventueel aan een ander veroorzaakte schade dient geheel vergoed te zijn vooraleer de schikking kan worden voorgesteld. De schikking kan evenwel ook worden voorgesteld op voorwaarde dat de dader in een geschrift zijn burgerlijke aansprakelijkheid voor het schadeverwekkende feit heeft erkend en hij het bewijs heeft geleverd van de vergoeding van het niet-betwiste gedeelte van de schade en de regeling ervan. In ieder geval kan het slachtoffer zijn rechten doen gelden voor de bevoegde **burgerlijke** rechtbank. In dat geval geldt de betaling van de geldsom door de dader als een onweerlegbaar vermoeden van fout

§5. De verzoeken bedoeld in dit artikel worden gedaan bij gewone brief.

§6. De hierboven beschreven minnelijke schikking is niet toepasselijk op de misdrijven waaromtrent kan worden getransigeerd overeenkomstig artikel 263 van het koninklijk besluit van 18 juli 1977 tot coördinatie van de algemene bepalingen inzake douane en accijnzen.

Voor de fiscale of sociale misdrijven waarmee belastingen of sociale bijdragen konden worden omzeild, is de minnelijke schikking pas mogelijk nadat de dader van het misdrijf de door hem verschuldigde belastingen of sociale bijdragen, inclusief de intresten, heeft betaald, en de fiscale of de sociale administratie daarmee heeft ingestemd.

Voor de fiscale of sociale misdrijven waarmee belastingen of sociale bijdragen konden worden omzeild, is de minnelijke schikking pas mogelijk nadat de dader van het misdrijf de door hem verschuldigde belastingen of sociale bijdragen, inclusief de intresten, heeft betaald, en de fiscale of de sociale administratie daarmee heeft ingestemd.

